

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
DMO-U-31513395

Bijlage(n)
2

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 15 januari 2013
Betreft Beantwoording op schriftelijke inbreng ten behoeve van het
interpellatiedebat Leijten

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de schriftelijke vragen van het Kamerlid
Leijten (SP) ten behoeve van het interpellatiedebat op woensdag 16 januari over
de invoering van de verplichting van gemeenten om een basistarief op basis van
kwaliteitseisen te hanteren bij huishoudelijke zorg.

Hoogachtend,
de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Interpellatie vragen van het lid Leijten (SP) over de uitvoering van de wet die bepaalt dat er een basistarief op basis van kwaliteit dient te worden vastgesteld door de gemeenteraad alvorens er een aanbestedingsprocedure voor huishoudelijke verzorging wordt gestart

1

Hoeveel gemeenten hebben sinds het in werking treden van de aangenomen aanpassing van de Wmo, ter bevordering van de kwaliteit van de huishoudelijke verzorging en ter invoering van basistarieven voor de huishoudelijke verzorging (31347), de huishoudelijke verzorging met in achtneming van een procedure door derden laten uitvoeren?

Antwoord op vraag 1

Ik kan uw vragen niet beantwoorden omdat ik niet over de daarvoor benodigde informatie beschik. Het is waarschijnlijk dat het aantal gemeenten dat inmiddels een (voltooid) inkoopprocedure voor de huishoudelijke verzorging heeft uitgevoerd, gezien de datum van inwerkingtreding (1 september 2012) beperkt zal zijn. Gemeenten kunnen de hulp bij het huishouden verschillend definiëren, ook al wordt door veel gemeenten dezelfde terminologie gehanteerd. Binnen de termijn van beantwoording van uw vragen heb ik ter illustratie kunnen achterhalen dat Den Haag een onderzoek heeft laten uitvoeren naar het vaststellen van tarieven (de voorgestelde tarieven zijn € 20,95 per uur voor HH1 en €22,15 per uur voor HH2), de daadwerkelijke tarieven zijn nog onbekend omdat de aanbesteding nog niet is afgerond. De in Rotterdam vastgestelde tarieven zijn € 20,27 voor HH1 en € 24 per uur voor HH2. Het nieuwe contract zal eind april 2013 starten. De uitvoering door gemeenteraden van artikel 21a van de Wmo, zal ik in het laatste kwartaal van 2013 monitoren.

2

Erkent u dat de regering – bij monde van uw voorganger – heeft beloofd deze wet loyaal uit te zullen voeren? (1)

Antwoord op vraag 2

Ja. Overigens is ook dit kabinet van mening dat gemeenten zich dienen te houden aan de wet en dus ook aan deze specifieke wet.

3

Wat heeft het ministerie ondernomen sinds de inwerkingtreding van deze wet ten opzichte van gemeenten, zorgaanbieders en of andere organisaties? Kunt u een overzicht geven?

Antwoord op vraag 3

Op 18 december 2012 heb ik een brief naar alle colleges B&W verzonden waarin ik hen heb geïnformeerd over de inwerkingtreding van de wetswijziging. Een afschrift van deze brief heb ik inmiddels naar beide Kamers toegezonden. Ter informatie is deze brief in de bijlage toegevoegd.

Teneinde gemeenten te ondersteunen in professioneel opdrachtgeverschap heb ik, samen met de VNG en Actiz, opdracht gegeven aan een bureau om onderzoek te doen naar de kostencomponenten voor onderscheidenlijke vormen van hulp bij het huishouden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen gemeenten helpen om een basistarief op basis van reële kostprijzen vast te stellen. Ook heeft de VNG op haar website voorlichting gegeven over de inwerkingtreding van deze wet, onder andere door een ledenbrief te versturen naar alle gemeenten.

Mijn ambtsvoorganger heeft, ter uitvoering van motie Leijten - Voortman¹, onderzoek laten doen naar de kwaliteitsafspraken die gemeenten maken met aanbieders van hulp bij het huishouden. Belangrijke conclusie van dit onderzoek is dat gemeenten de gangbare normen voor kwaliteitsborging overeenkomstig het kwaliteitsdocument hanteren en over het algemeen maatregelen tegen te scherpe concurrentie op het tarief nemen.

4

Erkent u dat het vaststellen van een basistarief op basis van kwaliteitseisen – door de gemeenteraad, gedaan dient te worden door het verplichte kwaliteitsdocument te hanteren? (2)
(3) Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoorden op vragen 4 en 6

De wetwijziging heeft tot gevolg dat de gemeenteraad de basistarieven vaststelt voor het verlenen van huishoudelijke verzorging op basis van reële kostprijzen en uitgaande van de inzet van personeel door de aanbieder tegen arbeidsvoorwaarden die passen bij de vereiste vaardigheden benodigd voor het leveren van hulp bij het huishouden. De gemeente heeft beleidsvrijheid over hoe zij hier invulling aan geven. Het kwaliteitsdocument kan betrokken worden bij de afwegingen van de gemeenteraad. Het kwaliteitsdocument is een handreiking waarin door verschillende partijen² is geformuleerd aan welke kwaliteitseisen de hulp bij het huishouden moet voldoen.

Uit de Kwaliteitswet zorginstellingen volgt een verplichting voor een aanbieder van hulp bij het huishouden om conform het kwaliteitsdocument te werken. De Kwaliteitswet zorginstellingen is namelijk van toepassing op alle aanbieders van hulp bij het huishouden. Dit houdt in dat deze aanbieders “verantwoorde zorg” moeten bieden. Het kwaliteitsdocument bevat de normen voor verantwoorde zorg op basis waarvan de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) toezicht houdt.

5

Bent u van mening dat uit de, in het kwaliteitsdocument, omschreven werkzaamheden goed is af te leiden welke CAO-schaal en voortvloeiende werkgeverslasten te berekenen zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord op vraag 5

De uitleg van CAO-bepalingen is aan betrokken CAO-partijen, Voor de CAO VVT geldt een systeem van functiewaardering dat zich niet direct laat koppelen aan het kwaliteitsdocument.

6

Erkent u dat de toelichting op de wet zeer duidelijk is over wat er verstaan wordt onder kwaliteitscriteria? (4)

Antwoord op vraag 6

Zie antwoord op vraag 4.

¹ motie van de Kamerleden Leijten en Voortman inzake loon- en kwaliteitsdumping in de thuiszorg (TK 2011/12, 29538, nr. 119)

² Gemeenten (VNG), de thuiszorg (ActiZ en BTN), de beroepsorganisatie (Sting) en de cliëntenorganisaties (LOC).

7

Erkent u dat het uurtarief van gemeente Emmen, dat uitgaat van 15,58 euro per uur voor huishoudelijke verzorging, onmogelijk vastgesteld kan zijn op basis van de kostprijs? Zo neen, waarom niet? Zo ja, wat gaat u hieraan doen?

Antwoord op vraag 7 en 8

Navraag bij de gemeente Emmen leert dat de tarieven die de aanbieders ontvangen voor het uitvoeren van de huishoudelijke hulp hoger liggen dan het door de gemeenteraad vastgestelde basistarief van € 15,85 per uur. Voor huishoudelijke hulp zonder signaleringsfunctie wordt een tarief gehanteerd van € 17,70 per uur. Voor huishoudelijke hulp met signaleringsfunctie hanteert de gemeente een tarief van € 21,50 per uur.

De definitie van huishoudelijke hulp kan uiteenlopen per gemeente. De definitie van huishoudelijke hulp dat Emmen hanteert kan dus verschillen van andere gemeenten. Dit maakt onderlinge vergelijking van door gemeenten gehanteerde tarieven niet zinvol. Op grond van de gehanteerde definitie stelt de gemeenteraad het bijbehorende basistarief vast. Navraag leert dat de gemeente Emmen bij het vaststellen van het basistarief beoogd heeft om een uitvoering conform CAO VVT mogelijk te houden. Ik heb op dit moment geen signalen die onderbouwen dat de gemeente dat niet zorgvuldig doet. Hoeveel thuiszorgmedewerkers onder CAO-schaal 5, 10, 15 of hoger vallen van de CAO VVT is mij niet bekend. Uit het feit dat maar liefst 14 marktpartijen hebben ingeschreven, leid ik af dat de door Emmen geboden financiële vergoeding voor de gevraagde diensten kennelijk niet onredelijk is. Daarbij is het zo dat de gemeente Emmen per wijk heeft aanbesteed en niet werkt met een uurtarief, maar met een wijkbudget. Hiervoor rekent zij met een hoger tarief dan het vastgestelde basistarief.

8

Kunt u een overzicht geven van de gehanteerde prijzen per uur per gemeente? Zo neen, waarom niet? Kunt u aangeven hoeveel thuiszorgmedewerkers onder CAO-schaal 5, 10, 15 of hoger vallen?

Antwoord op vraag 8

Zie antwoord op vraag 7.

9

Hoe reageert u op de rechterlijke uitspraak waarin staat dat de overheid meer invulling moet geven aan wat een basistarief precies inhoudt? (4) Bent u bereid tot het maken van een AmvB?

Antwoord op vraag 9

Ik acht dit nu voorbarig. Ik heb in de brief aan de colleges B&W aangekondigd dat ik de uitvoering door gemeenteraden van artikel 21a van de Wmo, in het laatste kwartaal van 2013 zal monitoren.

10

Hoe reageert u op het gegeven dat meerdere steden gesproken wordt over 'schoonmaakondersteuning' en/of er gewerkt wordt met het actief (en met lichte dwang) laten overstappen van mensen die huishoudelijke verzorging nodig hebben naar alfa-constructies? Is dit conform of in strijd met de wet, die immers spreekt over het organiseren van

huishoudelijke verzorging voor inwoners die dat nodig hebben? Kunt u uw antwoord toelichten?

11

Erkent u dat de handelwijze van de gemeenten die huishoudelijke verzorging veranderen in schoonmaakondersteuning in strijd handelen met de wet? Zo neen, waarom niet? Zo ja, wat gaat u daaraan doen?

Antwoord op vraag 10 en 11

Het is mij bekend dat diverse gemeenten nadenken over de vormgeving van de voorziening die burgers in staat moet stellen een huishouden te voeren. Ik erken niet dat een wijzigen van de voorziening in schoonmaakondersteuning in strijd met de wet zal zijn. Voor het voldoen aan de compensatieplicht van de Wmo is het niet noodzakelijk burgers een individuele voorziening te verstrekken. Indien een andere voorziening (bijvoorbeeld een algemene) voldoende compenserend is (het gewenste resultaat realiseert) dan is dat ook mogelijk. In een aantal gevallen spreken gemeenten dan over 'schoonmaakondersteuning'. Vanzelfsprekend dient er waar nodig sprake te zijn van een zorgvuldige afweging en kan de burger die het niet eens is met de gekozen oplossing bezwaar en eventueel beroep aantekenen. Navraag bij de gemeente Emmen leert dat als een burger de algemene schoonmaakondersteuning onvoldoende compenserend acht voor zijn of haar beperkingen, hij alsnog naar de gemeente kan voor een gesprek over een (eventuele) alternatieve oplossing.

Gemeenten zijn op grond van de Wmo verplicht burgers die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze te bieden tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar en toereikend persoonsgebonden budget (pgb). Daarbij geldt dat de gemeente op grond van artikel 6a van de Wmo de burger goed informeert over de keuze van een pgb. Als de burger op basis van de zogenaamde 'geïnformeerde' toestemming kiest voor een pgb, dan kan de burger hiervoor een alfahulp in dienst nemen. Een dergelijke constructie is dus, met de nodige waarborgen voor de burger, wettelijk toegestaan.

12

Kunt u uitleggen waarom thuiszorgmedewerkers worden ontslagen en opnieuw moeten solliciteren bij de nieuwe opdrachtnemer als hun werkgever het werk niet gegund is? Waarom worden zij niet met behoud van opgebouwde rechten overgenomen door de nieuwe opdrachtnemer, zoals dat wettelijk vereist is? (5)

13

Het is toch juist dat in de CAO VVT geldt dat, conform artikel 9.8.1 lid 2, werknemers beschermd zijn tegen inkomensverlaging door het overgaan naar een nieuwe werkgever? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord op vragen 12 en 13

Artikel 10a van de Wmo verplicht de winnaars bij aanbesteding in elk geval om met de verliezers te overleggen over de overname van personeel. Het is de taak van de gemeente om toe te zien dat dit overleg plaatsvindt. Aanvullend op artikel 10a van de Wmo wordt in de CAO VVT hier nader op ingegaan. Zo is in artikel 12.3 lid 2f geregeld dat 'De verkrijgende werkgever(s) is (zijn) verplicht aan de op grond van de sub e verdeelde werknemer(s) een arbeidsovereenkomst aan te bieden. Deze arbeidsovereenkomst wordt aangegaan tegen dezelfde cao-arbeidsvoorwaarden zoals die laatstelijk op de werknemer van toepassing waren

bij de verliezende werkgever'. Aanbieders zijn verplicht om in hun aanbieding aan de gemeente melding te maken van de Cao-verplichting hieromtrent. Vanwege het algemeen verbindend verklaren van de Cao VVT is elke Wmo-aanbieder hieraan gehouden, ook nieuwe aanbieders. Dit is onlangs bevestigd in een rechterlijke uitspraak.

De totstandkoming en de inhoud van afspraken omtrent arbeidsvoorwaarden is in beginsel de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Cao-partijen hebben hierin dan ook contractvrijheid. Bij de algemeen verbindend verklaring van de bepalingen uit de Cao VVT is door de Minister gekeken naar kennelijke strijdigheid met wet- en regelgeving.

In artikel 12.3 lid 2 sub d van de Cao VVT is geregeld dat in geval sprake is van overgang van onderneming krachtens artikel 7:662 BW de rechten en verplichtingen die op dat tijdstip voor de werkgever voortvloeien uit een arbeidsovereenkomst met een werknemer, van rechtswege overgaan op de verkrijgende werkgever. Voor de vraag of in een specifiek geval sprake is van overgang van onderneming dienen veel factoren in ogenschouw te worden genomen en dit kan over het algemeen niet op voorhand bepaald worden. Uit dit artikel blijkt geen strijdigheid met wet- en regelgeving aangezien partijen geregeld hebben dat bij overgang van onderneming de wet van toepassing is.

Overigens kan nooit volledig uitgesloten worden dat een (beperkt) deel van het bij de verliezende werkgever overtollig geworden personeel niet in dienst kan komen bij de winnende werkgever(s). In dat geval is nog artikel 9.8.1 van toepassing, waarin het recht op wachtgeld geregeld is. Daarbij gaat het ook om de bescherming tegen inkomensverlaging in geval van het overgaan naar een nieuwe werkgever.

14

Erkent u dat u ondanks dat het organiseren van huishoudelijke verzorging een gedecentraliseerde taak betreft, systeemverantwoordelijke bent? (6)

Antwoord op vraag 14

Dat erken ik. Dit betekent tevens dat in de eerste plaats gemeenteraden verantwoordelijk zijn voor de beleidkeuzes van colleges B&W.

15

Hoe gaat u gemeenten die aantoonbaar de wettelijke eisen overtreden aanpakken? Bent u bereid om Wmo-verordeningen die in strijd zijn met de wet te vernietigen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke Wmo-verordeningen zijn in strijd met de wet?

Antwoord op vraag 15

Als ik signalen ontvang dat sprake is van beleid dat strijdig is aan de wet kan ik verschillende dingen doen, oplopend qua interventie. Voordat sprake is van een bereidheid om Wmo-verordeningen die in strijd zijn met de wet te vernietigen, dienen een aantal voorafgaande interventies doorlopen te zijn. Op dit moment is er nog geen sprake van het vernietigen van Wmo-verordeningen. Ik ben momenteel actief bij de gemeente Emmen aan het informeren wat er aan de hand is. Indien er aanleiding toe is, kan overleg volgen met de gemeente. Ook zal ik de uitvoering door gemeenteraden van artikel 21a van de Wmo monitoren.

(1) Verslag van algemeen overleg, 28 juni 2012, [30597-261](#)

(2) <http://www.invoeringwmo.nl/bibliotheek/kwaliteitsdocument-hulp-bij-het-huishouden>

- (3) <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/09/21/beantwoording-kamervragen-over-uitvoering-wet-maatschappelijke-ondersteuning.html>
- (4) Memorie van toelichting (31347,6): “Belangrijk uitgangspunt bij het vaststellen van basistarieven is het waarborgen van de kwaliteit en de continuïteit van de huishoudelijke zorg. Het wetsvoorstel brengt dit tot uiting door een zorgplicht in het leven te roepen voor gemeenten om te waarborgen dat bij het laten verlenen van huishoudelijke verzorging door derden de kwaliteit en de continuïteit van die verzorging niet in gevaar komt, wat het college bijvoorbeeld kan bewerkstelligen door het maken van stevige, juridisch afdwingbare afspraken. Er bestaat in dit kader een kwaliteitsdocument hulp bij het huishouden dat de gemeenten als richtlijn kan dienen.”
- (5) <http://www.skipr.nl/actueel/id12801-viva-zorggroep-verliest-kort-geding-aanbesteding.html>
- (6) <http://www.gemeente.nu/Bestuurszaken/Nieuws/2013/1/Winnaar-aanbesteding-moet-thuishulpen-overnemen-1146116W/>
- (7) Rapport Algemene Rekenkamer bij Jaarverslag 2011 VWS
<http://www.rekenkamer.nl/dsresource?objectid=94241&type=org>